

«Сайынны тэтэрээтим»

үлэлиир тэтэрээт

Таатта улууһун Алампа аатынан
Ытык-Күөл 1 №-дээх орто оскуолатын
алын сүһүөбүн учууталлара
Дедюкина П.Р., Кондратьева И.Н., Маркова Г.И., Николаева Л.А.

Сайынны тэтэрээтим

Өр сыллаах үлэ уопутуттан, кэтээн көрүү түмүгүнэн, сайынын хатылаабатах, дьарыктаммакка кэлбит оҕо үөрэппит бырагырааматын умнан күһүн сана билиини ыларыгар харгыстары көрсөр, ыарырҕатар. Аны сахалыы тылынан манньк сайын дьарыктанар, хатылыыр пособиелар суохтар.

Үс ый устатыгар дьарыктамматах алын кылаас үөрэнээччитэ ааҕар тэтимэ – 50% , суруга - 67%, суоттуур дьоҕура - 75% намтыыр. Үөрэх дьылын устата сыралаһан ылбыт билиитин, үөрүйэхтэрин умнубакка сынньаланын туһалаахтык атаарарыгар, бириэмэтин табатык аттарынан бэйэтин баҕатынан дьарыктанарыгар “ Сайынны тэтэрээтим” оноһуллунна. Оҕо төрөппүтүгэр найыламмакка, барбыт билэр тиэмэтинэн 15-20 мүнүүтэ дьарыктаннаҕына үөрэппит билиитин хатылыыр, сана үөрэх дьылыгар бэлэмнээх кэлэр.

Тэтэрээт 1,2,3 кылааһы бүтэрэллэригэр бэриллэр. Манна ахсаанна, сурукка, ааҕыга дьарык кылаастарынан аттарыллан киирдэ. Тэтэрээт 10 нэдиэлэҕэ араарылынна, бэс ыйын 12 күнүттэн атырдыах ыйын 20 дылы. Оҕо икки-үс күнүнэн тэтэрээти бүтэрэрэ түһата суох, ыйыллыбыт нэдиэлэнэн аттарыллыбыт күннэринэн толорор. Ол иһин нэдиэлэ устата улахан ноҕорууската суох 5-6 соруудаҕы оноруохтаах. Тэтэрээт оҕо сааһыгар, кылааһын бырагырааматыгар сөп түбэхэр гына оноһулунна.

Проверь технику чтения.

У Макара кролики. Макар кормил кроликов. Кролики ели морковку и капусту. Кролики у Макара милые!

У Марины кот Мурлыка. Марина купила молоко, масло, сметану и сосиски. Мурлыка украл сосиску. Вот так плут!

У Сани санки. Он катает Марину.

У Милы санки. Она катает Иринку. Им весело.

У Лины корова. Корову зовут Симка. Корова ест траву – осоку. У коровы вкусное молоко. (60 слов)

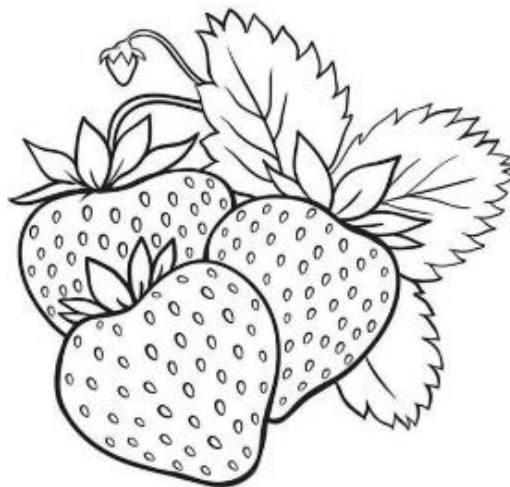
В минуту _____ слов

Мүнүүтэбэ аабыгыгын бэрбизрэхлэн.

Сарсыарда булчуттар дурдаттан туруох курдук буолан эрдэхтэринэ, эмискэ кинигэ халлаанга хотоҕой тыаһа курулуу түстэ. Утаакы буолбата, туох эрэ хара үөһэттэн бырабыллан кэлэн, уу кытыгытыгар олорор эрэһинэ мончуугу кытыгы дикки тэбэн «тах» гыннарда. Кус кыырга бадараанга түспүт мончуугу кум-хам харбаата, хаста да төбөгүгэр тонсууйбахтаан ылла. Алтан тигэргэ курдук кылдыылаабынан көрбөхтөөн баран, мончуугу харбаабытынан өрө көтөн табыста. (56 тыл) (Е.Макаров)

Мүнүүтэбэ _____ тыл

❖ Өкүн бэйэн таланнын кырааскалаа:

Кутуйах

Кутуйах – олус кыра. Ол эрэри улахан тымныыны тулуйар. Кыһын хаары аһыһан сылдыар. Аһын сайын бэлэмниир. От туорабын муһыар. Туспа ыскалат курдук онгорор. Кутуйах бэйэтин үтүүнэн оҕолорун аһатар. Киһи олус сэргэх.

1. Кэпсээни больдойон аах.

2. Кутуйах хаһан аһын бэлэмнирий?

а) саас б) сайын в) күһүн

3. Кутуйах тугу аһылыктанарый?

а) үөнү б) көтөрү в) от туорабын

4. Кутуйах диги тыл хас сүһүөхтэбэй?

а) 3 б) 2 в) 4

5. Кутуйах оҕолорун туугунан аһатарый?

а) үтүүнэн б) отунан в) хааһынан

6. Кутуйах хороонугар бастаан үс, онтон бисэ от туорабын аҕалыт. Барыта хас от туорабын аҕалытый?

а) 5 б) 3 в) 8

7. Хаар диги тылга баар:

а) 4 буукуба, 3 дорҕоон;

б) 3 буукуба, 3 дорҕоон;

в) 4 буукуба, 4 дорҕоон.

8. Ханнык этини кытта сөбүлэбэйин?

а) Кутуйах улахан тымныыны тулуйар.

б) Кутуйах улахан тымныыны тулуйбат.

в) Кутуйах итин сиргэ эрэ үөскүүр.

9. Бүтэник этин хас тылтан турарый?

а) 5 б) 3 в) 2

➤ **Задания по математике**

1. Реши примеры.

21 : 3 =	9 • 4 =	16 : 4 =	32 : 4 =	15 : 5 =	21 : 7 =
9 • 7 =	20 : 5 =	3 • 4 =	9 : 3 =	9 • 8 =	36 : 6 =
24 : 8 =	9 • 4 =	49 : 7 =	6 • 5 =	9 : 3 =	3 • 3 =
6 • 2 =	16 : 2 =	27 : 3 =	16 : 2 =	5 • 2 =	9 : 3 =
56 : 7 =	4 • 5 =	42 : 6 =	27 : 3 =	8 : 4 =	2 • 8 =

2. Реши примеры.

15 • 3 =	76 : 4 =	152 : 8 =	90 : 18 =	12 • 8 =	25 • 3 =
51 : 17 =	18 • 3 =	72 : 12 =	56 : 4 =	90 : 15 =	76 : 4 =
13 • 2 =	81 : 3 =	64 : 2 =	5 • 13 =	12 • 5 =	30 : 2 =
72 : 6 =	6 • 15 =	19 • 5 =	16 • 8 =	48 : 3 =	85 : 5 =
98 : 14 =	51 : 3 =	64 : 4 =	19 • 5 =	72 : 6 =	91 : 13 =

3. Реши выражения.

32 : 8 • 6 : 3 + 6 • 8 – 17 =	21 : 3 – 35 : 7 + 9 • 3 + 9 • 5 =
30 : 5 • 3 : 2 : 3 =	40 : 5 : 2 • 3 : 2 • 4 =
5 • 8 – 4 • 7 + 13 – 11 =	6 • 6 + 30 : 5 : 2 • 7 – 19 =

4. Найди.

1 ч 20 мин = ... мин	5 ч = ... мин
2 м 36 см = ... см	14 м = ... см
1 ч 38 с = ... с	1 ч 35 мин = ... мин
1 сут 19 ч = ... ч	1 мин 32 с = ... с
2 ч 17 мин = ... мин	2 сут 16 ч = ... ч

6. Реши задачу.

На 6 кустах росло по 5 красных астр и на 4 кустах росло по 3 белые астры. Сколько всего астр росло на этих кустах?

7. Реши задачу.

Мама сварила варенье. Абрикосового получилось 8 банок, малинового на 2 банки больше, чем абрикосового, а земляничного столько, сколько абрикосового и малинового вместе. Сколько банок земляничного варенья?

8. Реши задачу.

Начерти квадрат, периметр которого равен периметру прямоугольника со сторонами 2 см и 4 см.

➤ **Мүнүүтэз аабыгын бэрбиэркэлэн**

Бөдөг эрихэ.

Индийскэй океан Праслен арытыгар аан дойдута саамай бөдөн эрихэлээх морской кокос дин пальма мас баар. Кини иккитэ үүнэр эрихэхтэ 40 килограмм ыйааһыннаах. Эрихэ уон сыл устатыгар үүнэн буһар, кини пальма салааларыгар бөлөххө үстүү-түөртүү үүнэр.

Индияба ити эрихэни улаханлык сыаналыыллар. Эрихэ ортогугар баар аһы убаһаһы кини күүһүн уонна эдэр сааһын чөлүгэр түһэрэр эмпи быһыгынан тутталлар. Хабыттан сувенирдары онороллор. Ботаниктар сабадалааһыннарыннан, пальма 100 сыл үүнэн ситэр, уон үйэ устатыгар турар. Тимир каскалаах остуорастар дыкти ойууру харабыллыыллар. (78 тыл)

Мүнүүтэз _____ тыл

➤ Кэпсээни өссө болбойон аах, ис хоһоонун уруһуйдаа.

➤ **Проверь технику чтения**

Лев и мышь.

Лев спал. Мышь пробежала ему по телу. Он проснулся и поймал её. Мышь стала просить, чтобы он пустил её; она сказала:

– Если ты меняпустишь, и я тебе добро сделаю.

Лев засмеялся, что мышь обещает ему добро сделать, и пустил её.

Потом охотники поймали льва и привязали верёвкой к дереву. Мышь услышала лвыный рёв, прибежала, перегрызла верёвку и сказала:

– Помнишь, ты смеялся, не думал, чтобы я могла тебе добро сделать, а теперь видишь, – бывает и от мыши добро.

(81 слово) (А. Толстой)

В минуту _____ слов.

Вопросы и задания:

1.. Отчего проснулся лев?

2. Почему он засмеялся?

3. Как мышь доброе дело сделала?

➤ Мүнүүтэзэ аабыгын бэрэбигэрэлэ.

Эһэ

Эһэ – тья кылларттан саамай адырбалара. Аргый хааман мэпэрдэтэлээр. Оннооѳор бөрө көрөөт да саба түспэт, куттанар. Эһэ аһара күүстээх, кимизэх да тыгтарбат, кингээх, өһүөмһүдээх.

Күһүн балабан ыйыттан кыстыыр арбадын хастар. Сүрдээх сэрэхтээх кыыл. Талах, болбуқта, силс аныгар арбадын бэлэмниир, бүтэрэн баран, ый устата арбадын ааныгар төбөгүн уура сытан иһиллиир: чугас дьон, тьяас – уус баар буолабына көһөн, атын сиргэ арба хаста барар. Кыһын, сайын сылдыар сирэ тус-тупса.

Арбадын аанын бүөлүү оту эрийэн бэлэмниир, утуйарыгар иһиттэн тас диэки анһан кэбирэр.

Алтынһыттан ыла бүтүн кыһыны биир түүн оностор, 150 хонукка утуйан турар. Кыһын устатыгар аһаабат. Кыһын иинигэр киһи да түстэбинэ билэн көрбөккө утуйар. Саас, муус устар диэки, арбадыттан тахсар. Тынырактара кумуччу тардан, сынаахтара ыпсан көһүйэн хаалбыт буолаалар. Оччоѳо эһэ дулуну эргитэ тардан, мас-от бөбөнү хайыта тыгытар, тиниктээн, тыылланһан тэнийэр.

Мүнүүтэзэ _____ тыл.

➤ Түэкини болдойон аах.

1. Эһэ кыһын кыстыыр, утуйар сирэ.
а) хороон б) арбах в) тьяа
2. Арбадын утуйарыгар аанын хайа өттүнэ бүөлүүрүй?
а) иһиттэн б) таһыттан в) үөһэттэн
3. Эһэ арбадын ханан бэлэмниир?
а) от ыйа б) атырдыах ыйа в) бэс ыйа
4. Арбадыттан ханан тахсарый?
а) муус устар б) ыам ыйа в) балабан ыйа
5. Эһэни атыннык туох дигэн ааттылларый?
а) ойуурдаах б) тыатаабы в) хаамаый
6. Кэпсээнгэ ханнык эһэ туһунан кэпсэннэ?
а) хардан эһэ б) үрүн эһэ в) гималайскэй эһэ
7. Тьяаѳа эһэ үс оѳотунуун сылдыбыттар. Барыта хас атахтаахтарыый?
а) 12 б) 16 в) 8
8. Эһэ ыйааһына ортотунан 250 кг. Оѳолоро 100 кг буолабына. Икки эһэ уонна түөрт оѳо барыта холбоон хас киилэ ыйааһыннаахтарыый?
а) 900 б) 500 в) 1000
9. Эһэ 12 сыл устата ортотунан хас күн утуйбутуй?
а) 550 күн б) 450 күн в) 1800 күн
10. Эһэ саас уһуктан баран хас ыйынан өссө утуйарый?
а) 7 ыйынан б) 8 ыйынан в) 6 ыйынан
11. Тутаах тыллартан эрэ турар этинни бул.
а) саас буола б) тыгырактарын кумутар в) уһун кыһын
12. Чопчу предмет көрдөрү аат тылы бул.
а) кыһын б) тьяас в) мас
13. Эһэ тугунан аһылыктанарый?
а) отон б) мас в) лабыкта
14. Тэнийбит этинни бул.
а) Эһэ аһаабат. б) Эһэ кыһынар. в) Бөрө көрөөт да саба түспэт куттанар.
15. Эһэ сэрэхтээх кыыл буоларын туохтан биллиит? Быһааран суруй:

➤ Задания по математике

• Решит примеры.

30 – 7=	37 – 4=	81 + 9=	58 + 30=	80 – 4=	45 + 3=
85 – 3=	40 – 6=	92 – 10=	28 + 2=	45 – 30=	70 – 5=
60 – 6=	35 + 60=	30 + 42=	40 – 7=	75 – 50=	84 + 6=
78 – 7=	27 + 70=	50 – 4=	61 + 8=	90 – 3=	57 – 3=
29 – 8=	30 – 8=	38 + 40=	26 + 4=	62 + 4=	40 – 8=

• Решит примеры.

3 × 2=	14 : 7=	2 × 8=	2 × 2=	6 : 2=	2 × 3=
6 × 2=	8 × 2=	6 : 3=	7 × 2=	6 × 2=	12 : 6=
8 : 2=	16 : 8=	5 × 2=	10 : 5=	3 × 2=	14 : 7=
18 : 2=	12 : 2=	2 × 2=	24 : 3=	4 × 3=	15 : 3=

• Какой знак надо поставить вместо ... ?

3 + 54 ... 30 + 54	4 + 27 ... 40 + 27
37 – 8 ... 42 – 7	75 – 9 ... 32 + 9
6 + 27 ... 60 + 27	40 + 59 ... 4 + 59
30 + 51 ... 3 + 51	7 + 17 ... 70 + 17
35 – 9 ... 25 + 7	85 – 8 ... 94 – 7

• Сколько в числе десятков и единиц?

87 = ... дес. ... ед.	47 = ... дес. ... ед.
34 = ... дес. ... ед.	52 = ... дес. ... ед.
97 = ... дес. ... ед.	49 = ... дес. ... ед.

• Решит задачу.

На клумбе росло 30 кустов астр. Из них 19 кустов розовых астр, а остальные лиловые астры. Сколько кустов лиловых астр росло на клумбе?

• Решит задачу.

У Алёны 30 открыток, а у Вики на 9 открыток меньше, чем у Алёны. Сколько всего открыток у девочек?

• Решит задачу.

Начерти квадрат со стороной 4 см. Найди периметр этого квадрата.

➤ Прочитай. Выполни задания.

Подорожник

Отгадайте, что за доктор Айболит у дороги сидит?

Подорожник. Трава такая незаметная. И незаметная, и терпеливая, и живучая. Растёт где придётся. На булыжной дороге, между камней. На сухой утоптанной тропинке, где земля растрескалась. Наступишь на него — вытерпит. Проедет по нему тележное колесо — вытерпит.

Грузовик по листьям прокатит — всё равно вытерпит. Приподнимется листья, расправят жилочки, разгладятся.

Сам себя лечит подорожник.

А недавно я ногу поцарапал, и заболела у меня нога.

— Подорожник, вылечи!

— Давай вылечу.

Сорвал я листок подорожника. Приложил к больному месту. И всё зажило. (84 слова) Э. Шим

Слов _____ в минуту

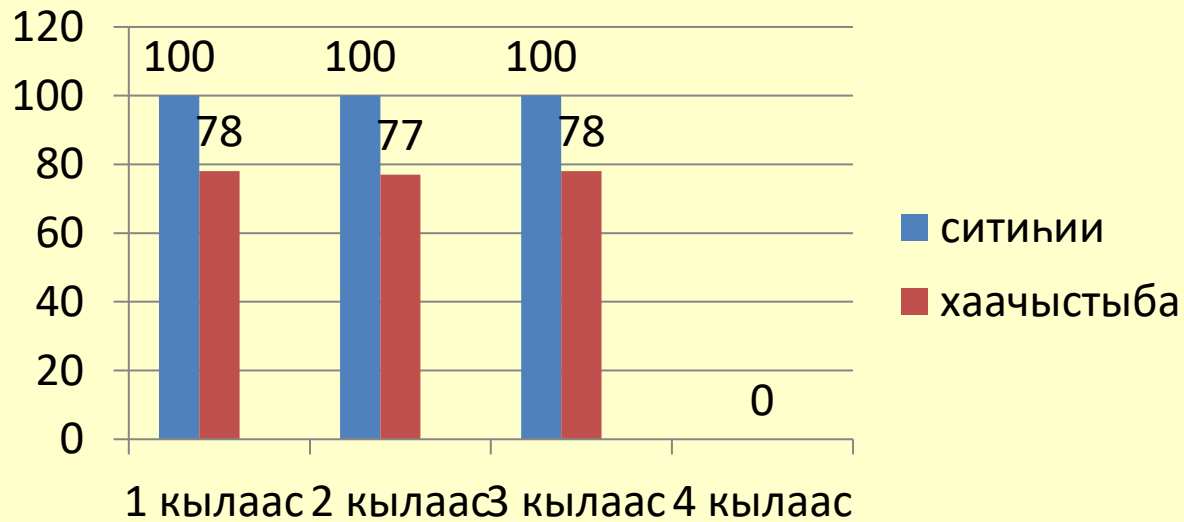
• Почему подорожника назвали доктором Айболит?

• Чем подорожник полезен людям?

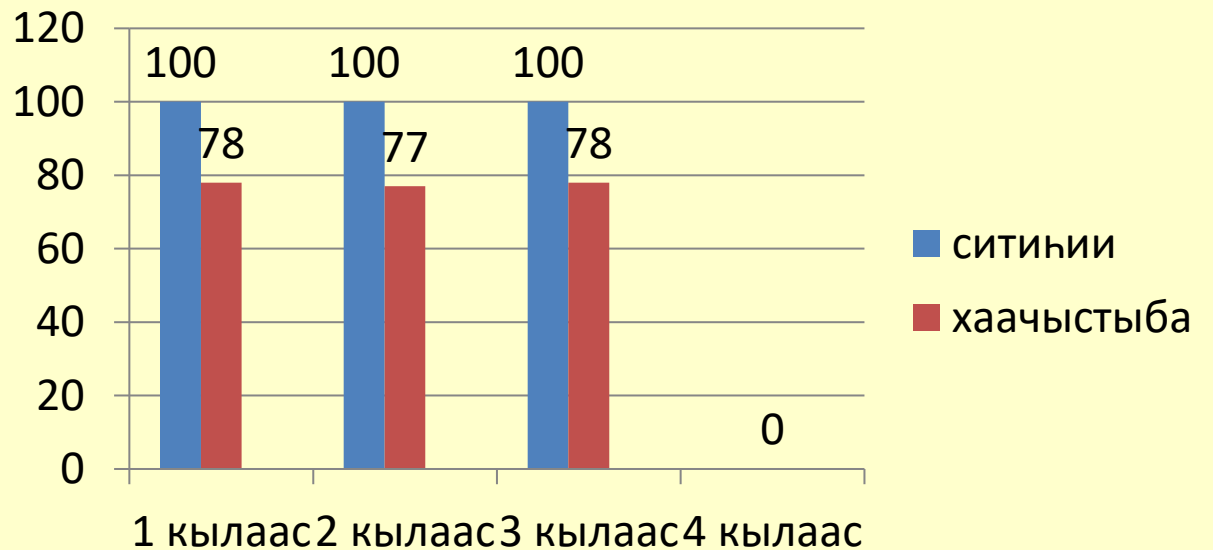
• Какими прилагательными описали подорожник?

• Выпиши из текста 5 глаголов.

Үөрэх дылын түмүктүүр дыктаанга бэрэбиэркэлиир үлэ

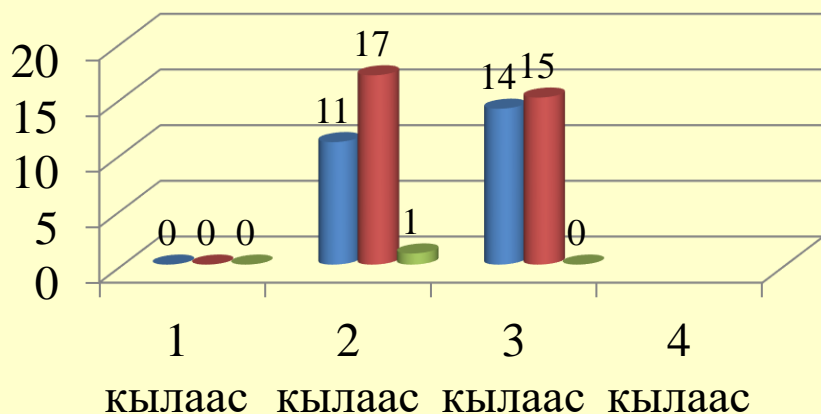

Үөрэх дыла саҕаланьытыгар дыктаанга бэрэбиэркэлиир үлэ

Төрөөбүт тылынан мүнүүтэбэ аабыы тэтимэ

Сыл санатыгар бэрэбиэркэ

- үрдүк
- орто
- намыһах

Сылы түмүктүүр бэрэбиэркэ

- үрдүк
- орто
- намыһах

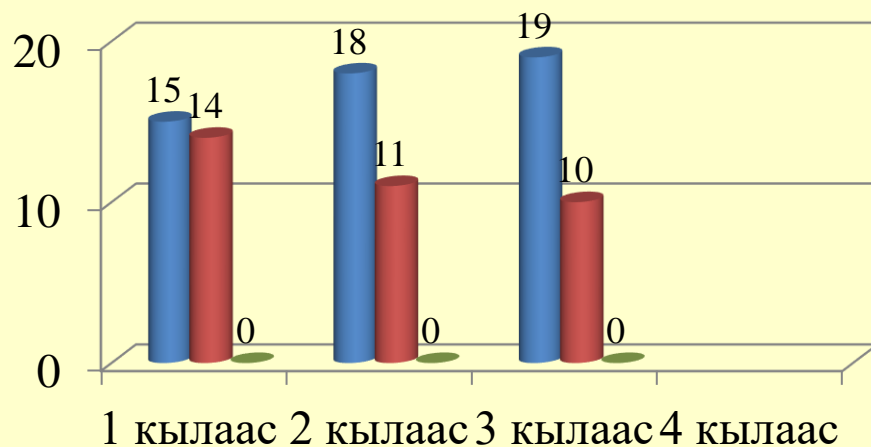
Нуучча тылынан мүнүүтэбэ аабыы тэтимэ

Сыл санатыгар бэрэбиэркэ

■ үрдүк
■ орто
■ намыһах

Сылы түмүктүүр бэрэбиэркэ

■ үрдүк
■ орто
■ намыһах

Түмүк: Икки сыллаах кэтээн көрүү түмүгүнэн «Сайынны тэтэрээтим» босуобуйанан дьарыктаммыт оҕо инники ылбыт билиитин умнубат, күһүн саҥа билиини ыларыгар ыарырҕаппат, харгыстары көрсүбэт. Онон «Сайынны тэтэрээтим» босуобуйанан эбии дьарыктанар көдүүстээҕэ көстөр.

Оҕо бириэмэтин туһалаахтык атаарар, бэйэтэ дьарыктанарга үөрэнэр. Төрөппүттэр оҕолорун дьарыктыылларыгар бэлэм оҥоһуллубут тэтэрээти олус сэргээтилэр. Оҕолор эмиэ бэйэлэрэ үөрэппит билиилэрин хатылыырга баҕаран туран дьарыктаналлар. Атырдьах ыйыгар күн аайы ааҕы тэтимиин бэрэбиэркэлэнэр уонна таблицаҕа суруйар. Күнүнэн ааҕар тэтимэ төһө эбиллибитин кэтэнэр.

Онон оҕо оҕо уонна төрөппүккэ олус туһалаах сайынны дьарыктанар тэтэрээт буолуо диэн эрэнэбит.